

Nr 792

Av herr **Österdahl**, *angående beräkningen av basbeloppet inom den allmänna försäkringen.*

(Lika lydande med motion nr 881 i Andra kammaren)

Det råder väl en allmän uppfattning att ATP-pensionen är värdesäker och att denna pension därför kommer att utgå med 60 procent av den inkomst som överstiger basbeloppet intill 7,5 gånger basbeloppet. Så är dock inte förhållandet. Värdesäkringens har på ett mycket enkelt och elegant sätt lösts genom att basbeloppet förändras i takt med de statistiskt konstaterade prisökningarna. Teoretiskt sett skulle ATP-pensionen ge full kompensation för prisökningarna. Om inkomstökningarna i vårt land bestod endast av kompensation för prisökningarna skulle inkomsterna för de ännu yrkesverksamma och ATP-pensionen löpa parallellt, och basbeloppet skulle förändras så, att ATP-pensionen vid avgången alltid svarade mot 60 procent av »de bästa 15 åren» under den yrkesverksamma tiden.

En stor del av inkomstökningen i vårt land är emellertid en realinkomstökning. Detta kan avläsas på många olika sätt. Det torde dock räcka med det påpekandet att det genomsnittliga årliga antalet tillgodoräknade pensionspoäng inom ATP-systemet växer för varje år. Om ingen realinkomstökning förekom skulle antalet tillgodoräknade poäng vara konstant. Detta konstaterande är för alla pensionsförsäkrade ett mycket allvarligt problem, eftersom systemet inte tar någon som helst hänsyn till realinkomstökningen. Detta betyder att ju mer levnadsstandarden stiger, desto mer kommer ATP-pensionen — relativt sett — att minska.

Hur stor realinkomstökningen blir i framtiden är det naturligtvis omöjligt att förutsäga. Många nationalekonomer räknar emellertid med en genomsnittlig realinkomstökning om 4 procent per år, vilket medför en fördubbling av realinkomsten på 20 år. Som konsekvens därav följer att om realinkomstökningen blir 4 procent per år, kommer ATP-pensionen — om hänsyn tas jämväl till den begränsning till 7,5 gånger basbeloppet av inkomst som ger pensionspoäng — i stället för avsedda 60 procent av den pensionsgrundande inkomsten från och med 67 års ålder att utgå med endast 24 procent. Detta procenttal innebär alltså en krympning med mer än hälften vid pensionsavgången. Men pensionens krympning stannar inte vid denna tidpunkt. Om relationen lön—pension avgångsmånaden betecknas med talen 100—24 i stället för den tänkta relationen 100—60, kommer krympningen att fort-

sätta så att efter ytterligare 20 år blir relationen 100—12, d. v. s. ATP-pensionen motsvarar vid denna tidpunkt endast 12 procent av den vid utbetalningstillfället gällande lönen.

Oavsett hur stor realinkomstökningen i verkligheten kommer att bli, kan ATP-systemet inte fungera tillfredsställande utan att hänsyn tas till realinkomstökningen. Den väntade ekonomiska tryggheten på äldre dagar blir eljest en chimär, och ATP-systemet kommer inte att fylla rimliga krav på ett modernt pensioneringssystem. Det är därför nödvändigt att ompröva reglerna för en ändring av basbeloppens beräkning. Den bör inte, som fallet är för närvarande, byggas på levnadskostnadsindex utan kanske på reallöneindex, så att ATP-pensionen får följsamhet till de utgående lönerna såväl före avgången vid 67 års ålder som efter denna tidpunkt.

Det är en angelägen uppgift att detta för oss alla viktiga problem utredes och att nya regler för bibehållande av följsamhet mellan löner och pensioner fastställs.

Med hänvisning till det anförda får jag föreslå,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en allsidig översyn av beräkningsgrunderna vid fastställande av basbeloppen.

Stockholm den 28 januari 1969

S.-O. Österdahl (fp)
